

Harin Boye.

Svensk uppsats.

Vårterminen 1920.

Åhlinska skolan.

1.

Jesus ställning till gamla testamente.

Gång på gång möta oss i evangelierna citat ur gamla testamente. Det är icke blott, icke ens oftast, de skriftlärda, som anföra de heliga böckerna. Jesus själv uttalar i vrede eller glädje profeternas straffande ord och Psaltarens jubelsånger; ännu på korset ropar han i sin ångest:

3

"Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?" — början av Ps. 22. Mot de lagloke använder han deras egna vapen, han bekänner lagen, skrifterna och profeterna mycket väl.

Glan har helt och hållet vuxit upp i gamla testamentets religion, den är hans faders tro, och han bekänner den även som sin. Hela hans ställning till juden-

domen uttryckes bäst med hans egna ord: "Jag har icke kommit för att upphäva, utan för att fullborda." (Matt. 5:17). I synagogorna utlägger han gamla testamentets böcker, och hur högt han skattar dem, visa bl. a. hans ord till den rike ynglingen — han utprepar för honom Mose budord (Mark. 10:19) — och liknelsen om den rike arannen och Lasa-

rus, där han låter Abraham säga:
 "Lyssna de icke till Moses och pro-
 feterna, så skola de icke heller låta
 övertypa sig, om någon uppstår
 från de döda." (Luk. 16:31)

Y sin predikarkallelse är
 Jesus direkt arvtagare till profe-
 terna, men det är ej nog därmed:
 Hans lärjungar anse honom,
 och han anser sig helt visst även
 själv, som den utlovade Messias,

profetiornas uppfyllelse. Han har tagit intryck såväl av Denderosias förutsägelse om den lidande Guds tjänare (Mark. 9:12), som av de apokalyptiska profeterna om den dömande Messias (Mark. 13:26f.)

Hans lära är också verkligen profetiornas fortsättning och fullbordan. De yttersta konsekvenserna av profeternas största tankar drager han, i det han på en gång

förkunnar det glädaste budskapet
och den strängaste fordran. Pro-
feternas förkunnelse om Guds
kärlek fördjupar han ända där-
hän, ~~att~~ han kallar Gud sin

Fader, något som profeterna skul-
le ha ansett för hädelse. Men hans
fordringar äro strängare än någ-
ra, som Mose lag framställt.

Sedan han i bergspredikan
förklarar sig vara kommen för

att fullborda lagen, försäcker han
med att fordra mer än fariseer-
na: dessa göra alldeles icke för
mycket, de göra tvärtom icke nog.

(Matt. 5:20) Han säger upp ³ Mose
budord ² ett efter ett ^{och} och fördynar
det, förändligar det, tills det blivit
nästan oigenkännligt. Vad Jesus
fordrar, är icke rättfärdighet, utan
fullkomlighet. (Matt. 5:48) Det är
icke uppfyllandet av en yttre lag,

han begär, ty sådant är ännu icke fullkomlighet, utan det är den ovillkorliga uppfyllelsen av Guds inre lag, den lag, Jesus sammanfattar i orden: "Du skall älska Herren din Gud av allt ditt hjärta och av all din själ och av allt ditt förstånd, och du skall älska din nästa såsom dig själv." (Matt. 22:37-39) Detta är för Jesus kärnan och anden i Mose lagar, och

ur denna inre lag skall sedan
uppfyllelsen av alla andra bud
springa av sig själv.

Denna förvandling från ett
yttre till ett inre är det djupa
kännetecknande för Jesu upp-
fattning av sina faders religion.
De gamla föreställningarna ger
han en ny, förändligad betydelse:
Guds rike är icke längre Da-
vidsrikets världsherravälde, utan

det är "invärdes i eder." Guds förhä-
 telse fås ej längre genom offer, som
 prästerna lärt, ej ens genom den
 rättfärdiga vandel, som profeter-
 na förkunnat vara bättre än of-
 fer, utan endast genom en ren
 vilja och ett odryjket sinnelag.

Det finns visserligen åtskilliga
 ställen, som tyckas tyda på att
 profeternas gärningsideal också
 föresåvats Jesus, t. ex. Matt. 7: 21

11.

och likenelsen om den yttersta do-
men (Matt. 25: 31-46), men jämför
man dessa med berättelserna om
synderskan i Simons hus och
den bofärdige rövaren samt like-
nelsen om den förbrade sonen,
måste man medgiva, att det
här är fråga om sinnelaget, ej
om gärningarna. De förut näm-
nda ställena böra kanske snarast
tolkas så: Jesus prisar gärningar-

na som bevis på den goda viljan
ej för deras egen skull.

Denna inre lag, som Jesus
anser vara sammansättningen
av lagen och profeterna, är för ho-
nom den enda och absoluta. När
de enskilda lagbruden resa hinder
för denna lag, skjuter han dem
åt sidan: utan att akta Mose
föreskrifter, eller marare farisernas,
botar han sjuka på sabbaten. (Matt. 12:10-13).

Likväl anser han sig fullborda la-
 gen också här, medan fariséerna
 kalla honom lagbrytare. De ha bå-
 da rätt: fariséerna följa den bok-
 stav, som en gång för alla fornu-
 lerats i Mose böcker, medan Jesus
 följer den levande ande, som från
 judafolkets sägenomspunna fornu-
 tid utvecklats sig genom Moses och
 genom profeterna, i vilkas fotspår
 Jesus vandrar.

Så boktnar kristendomen i
 sitt första ursprung helt i juden-
 domen och mottager ett direkt arv
 från profeterna. Det kan ej förriinga
 a Jesu lära. En företeelse är stor,
 icke i den mån den saknar his-
 toriska grundvalar och nationell
 jordmån, utan i den mån den
 förmår omsätta sin källas rikas-
 te möjligheter och föra dem mot
 allt högre fullkomning.

A

J. Reinert